

Høring i endring av avlsvurderinger for de nasjonale rasene dølehest, fjording og nordlandshest/lyngshest.

Bakgrunn:

Styret ved NHS vedtok å fjerne utvida bruksprøve fra utstillingssesongen 2014. Det ble i den forbindelse opprettet ei arbeidsgruppe med representanter fra raseorganisasjonene, avlsrådet ved NHS, veterinærkompetanse, genetisk kompetanse og avlsavdelinga ved NHS. Arbeidsgruppa sin oppgave er å se på utstillingssystemet som helhet, men håndtering av bortfall av utvida bruksprøve ble høyest prioritert.

Elementer av en ny modell ble testet ut i bruksprøver for hingster som ble vist for endelig kåring i 2014. Resultatene fra dette, i tillegg til videre arbeid med systemet generelt og innhenting av mer kunnskap, har nå ledet til en modell som arbeidsgruppa stiller seg bak og ønsker å høre ut til organisasjonene.

Ved endring av *forskrift om godkjente dyr av hestefamilien* ble det statlige kravet om kåring av hester fjernet med virkning fra 16. januar 2015. Ansvar for avlsvurdering av hester ligger da i sin helhet hos den enkelte avlsorganisasjon. Bortfallet av statlig kåringskrav er ikke til hinder for et fortsatt krav til kåring av hester, men kåringen er da bestemt ut fra den enkelte rase sin godkjente avlsplan.

Temperament er en del av bruksegenskapene, og er et moment som tillegges større vekt enn tidligere. Vedlagt finnes dokument som beskriver bakgrunnen for dette.

Det er endringer i dømmeskjemaene. Her er det to viktige forhold som er nye:

1. Dommerne registrerer egenskapene på en lineær skala
2. Bedømmelsen av egenskaper er mer tydelig oppdelt i arvbare egenskaper
3. Vekting av egenskaper legges inn i skjemaene og regnes ut i dataprogram

Etter hvert vil det være behov for at organisasjonene definerer hvor på den lineære skalaen det optimale området ligger for enkeltegenskaper i den spesifikke hesterasen. Det er vår vurdering at dette er en hensiktsmessig oppgave å legge til avlsutvalgene i dialog med kompetente fagmiljøer.

For å kunne utføre bedømmingen i 2015 etter nytt system, er det nødvendig å trekke **helse** ut fra prosentvis vekting av egenskaper, slik det oppgis i avlsplanene i dag. Helse er en «enten/eller»-egenskap som vil være bestemmende for om hesten kan gå inn i avlspopulasjonen eller ikke, og er dermed ikke egnet for gradering. Derimot må det lages en defektliste og settes grenser for hva som regnes som akseptable avvik eller ikke. Her vil det være viktig å støtte seg til veterinærfaglig kompetanse for hver enkelt rase.

Av dette følger at avlsplanene må endres med tanke på vekting av gjenstående egenskaper. Vi foreslår at inndelingen av overordna egenskaper som skal vektes mot hverandre blir eksteriør, bruksegenskaper og temperament. Enkeltegenskapene som bedømmes under hver av disse, må også vektes. Også dette vurderer vi å være en hensiktsmessig oppgave å legge til avlsutvalgene.

Vekting i avlsplanene vil kunne inndeles slik:

EKSTERIØR + BRUKSEGENSKAPER = 100 %

Underliggende vekting av BRUKSEGENSKAPER:

BEVEGELSER	SKRITT TRAV GALOPP TEKNIKK	} Vektes %-vis i forhold til hverandre
TEMPERAMENT	SAMARBEIDSVILJE FRAMDRIFT MOT AVREAKSJON SPENNINGSNIVÅ HÅNDBARHET (bedømmes kun av fremmedhåndterer og veterinær)	

Det må også avgjøres hvor mye disse egenskapene skal telle i de forskjellige disiplinene hesten bedømmes i. Dvs hvor mye skal f.eks. skritt vektlegges i en kjøreprøve kontra rideprøve.

Det foreslås her at lokallagene gir innspill til hva som er viktigste disipliner for rasen, slik at avlsutvalget i rasen har dette som rettesnor.

Følgende forslag er satt for bedømming av forskjellige aldersgrupper:

	Eksteriør	Temp.løype	Løsmønstring	Løshopp	Kjøring	Ridning	Terreng***
Føll	v	v	v				
1 år	v	v	v				
2 år	v	v	v				
3 år	v	v	v		v*		v
Hann 4 år og eldre	v		v	v**	v	v	v
Ho 4 år og eldre	v		v		v	v	v

*= Tømmekjøring alternativ for n/l **= Fjording og n/l ***= Mulig å legge inn i kjøre- og ridedel

I temperamentsløype, kjøring og ridning vil det være fremmedtester i tillegg til egen valgt framviser av hesten. Dette benyttes først på hingster til andre gangs brukstest, men kan tenkes utvidet til alle aldersgrupper der det passer inn. Det vil være slik at for de egenskapene som både bedømmes under egen- og fremmedhåndterer, vil beste karakter gjelde.

For alle gjelder at det er mulighet for en ekstra prøve med egen kusk / rytter dersom ikke dommerne finner det uforsvarlig av sikkerhetsmessige årsaker.

Spørsmål til organisasjonen:

- Er det ønskelig at hestene skal kunne stilles ut flere ganger pr år/klasse?
- Skal det settes minimumskarakter for å gå igjennom på enkelttegnenskaper vi mener er viktige?

Det er viktig at organisasjonen høres også videre i denne prosessen.

Høringsfrist til arbeidsgruppa 1.mars.

Høringsfrist til styret i Landslaget for nordlandshest/lyngshest er derfor 20. februar.